
การบัญชีเบื้องต้น 1

2200-1002 | สาขาการบัญชี

นางศรีสุนัน พ่วงสิน

04 | บัญชีแยกประเภททั่วไป

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมายของสมุดแยกประเภททั่วไปได้
2. บอกประโยชน์ของสมุดแยกประเภททั่วไปได้
3. กำหนดรหัสอ้างอิงของสมุดรายวันทั่วไปและสมุดแยกประเภททั่วไปได้
4. แสดงการผ่านรายการจากสมุดรายวันทั่วไปเข้าสมุดแยกประเภททั่วไปได้
5. แสดงวิธีการคำนวณยอด Pencil Footing [ยอดคงเหลือด้วยดินสอ] ของบัญชีแยกประเภทได้
6. มีทักษะในการปฏิบัติงานด้านบัญชี

ความหมาย และประเภทของบัญชีแยกประเภท

- **สมุดแยกประเภททั่วไป [General Ledger]** หมายถึง สมุดที่ใช้รวบรวมบัญชีแยกประเภท [Ledger] อย่างเป็นระเบียบและเป็นหมวดหมู่ โดยแบ่งกลุ่มตามองค์ประกอบงบการเงิน โดยใช้เลขที่บัญชีเป็นรหัสในการแบ่งกลุ่ม

- **บัญชีแยกประเภท [Ledger]** หมายถึง แบบฟอร์มทางบัญชีที่ใช้จัดเก็บข้อมูลจากสมุดรายวันทั่วไป แสดงให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของบัญชีจากรายการค้าและแสดงให้เห็นมูลค่าคงเหลือสุทธิหลังการเปลี่ยนแปลง รูปแบบของบัญชีแยกประเภทมี 2 รูปแบบ คือ

แบบฟอร์มแยกประเภทตัว “T” ประกอบด้วย 6 ส่วน ดังนี้

1. ชื่อบัญชีแยกประเภทที่ผ่านรายการจากสมุดรายวันทั่วไป

2. เลขที่บัญชี ซึ่งต้องสอดคล้องกับชื่อบัญชีแยกประเภท

3. วัน เดือน ปี ที่ผ่านบัญชีมาจากสมุดรายวันทั่วไป

4. ชื่อบัญชีที่เป็นคู่บัญชีของ 1. ดูจากสมุดรายวันทั่วไป

5. หน้าบัญชีของสมุดรายวันทั่วไป ใช้อักษรย่อ “รว.” และตาม ด้วยลำดับหน้า ได้แก่ รว. 1

.....หมายถึง สมุดรายวันทั่วไป หน้า 1

6. เดบิต เครดิต ใส่จำนวนเงินของบัญชีแยกประเภท

ตัวอย่างบัญชีแยกประเภท

แบบตัวอักษรภาษาอังกฤษคือตัว “T” ซึ่งถือเป็นแบบมาตรฐานทั่วไป

พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ม.ค.	1	ทุน-นายแม่ค	รว.1	100,000	-	ม.ค.	10	ค่าไฟฟ้า	รว.1	3,000	-
	3	รายได้ค่าบริการ	รว.1	20,000	-		31	เงินเดือน	รว.2	12,000	-
	15	ลูกหนี้	รว.1	10,000	-						

แบบ 3 ช่อง หรือแบบแสดงยอดดุล
หรือแบบบัญชีแยกประเภทย่อย

พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		เครดิต		คงเหลือ	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.	บาท	สต.
ม.ค.	1	ทุน-นายแม่ค	รว.1	100,000	-			100,000	-
	3	รายได้ค่าบริการ	รว.1	20,000	-			120,000	-
	10	ค่าไฟฟ้า	รว.1			3,000	-	117,000	-
	15	ลูกหนี้	รว.1	10,000	-			127,000	-
	31	เงินเดือน	รว.2			12,000	-	115,000	-

ประโยชน์ของสมุดแยกประเภททั่วไป

ประโยชน์ของสมุดแยกประเภททั่วไป มีดังนี้

2.1 แสดงให้เห็นการเคลื่อนไหวของบัญชีแต่บัญชี ซึ่งช่วยในการตรวจสอบบัญชีเพื่อหาข้อผิดพลาดได้รวดเร็วขึ้น เช่น ถ้ามีข้อรายการอยู่ด้านเครดิตของบัญชีแยกประเภทเงินสด แสดงว่าการลงบัญชีในสมุดรายวันทั่วไปอาจผิดพลาด หรืออาจผิดพลาดตอนผ่านรายการจากสมุดรายวันขึ้นต้น มาลงบัญชีแยกประเภทเงินสด เนื่องจากรายการได้ค่าบริการมีผลทำให้เงินสดเพิ่มขึ้น ในบัญชีแยกประเภทเงินสด ชื่อบัญชีรายการได้ค่าบริการต้องปรากฏทางด้านเดบิตของบัญชีเงินสด

2014

2015

2016

20XX

ประโยชน์ของสมุดแยกประเภททั่วไป

2.2 รวบรวมบัญชีแยกประเภทให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการเก็บยอดคงเหลือสุทธิต่อของแต่ละบัญชี เพื่อนำไปจัดทำงบทดลองก่อนปิดบัญชี และสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจเบื้องต้นได้

2014

2015

2016

20XX

3. การกำหนดรหัสอ้างอิงของสมุดรายวันทั่วไป และสมุดแยกประเภททั่วไป

สมุดรายวันทั่วไปและสมุดแยกประเภททั่วไป มีการใช้รหัสเพื่ออ้างอิงระหว่างกัน เนื่องจากการบันทึกบัญชีรายการค้าที่เกิดขึ้นมีจำนวนมาก ดังนั้น การตรวจสอบหรือการค้นหาข้อผิดพลาดจึงเป็นสิ่งจำเป็นในหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป จึงกำหนดรหัสอ้างอิงไว้ดังนี้

3.1 หน้าบัญชี คือ เลขที่แสดงลำดับหน้าของสมุดรายวันขั้นต้น เช่น หน้า 1 หน้า 2 ไว้ด้านบนขวามือของสมุดรายวันขั้นต้น เพื่อแสดงให้เห็นทราบว่า การบันทึกบัญชีถูกบันทึกในสมุดรายวันหน้าใด และในบัญชีแยกประเภทกำหนดให้ใส่หน้าบัญชีไว้ในช่องหน้าบัญชี เพื่อแสดงให้เห็นทราบว่ารายการแยกประเภทแต่ละรายการผ่านรายการ (Posting) มาจากรกสมุดรายวันหน้าใด ได้แก่

รว.1 หมายถึง สมุดรายวันทั่วไป หน้า 1

ข. 1 หมายถึง สมุดรายวันขายเชื่อ หน้า 1

ช. 1 หมายถึง สมุดรายวันซื้อเชื่อ หน้า 1

สมุดรายวันทั่วไป

หน้า 1

พ.ศ. 25XX		รายการ	เลขที่ บัญชี	เดบิต		เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.
ก.ย.	3	เงินสด	101	10,000	-		
		เงินฝากธนาคาร	102			10,000	
		นำเงินฝากธนาคาร					

บัญชีเงินสด

พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 25XX		หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่		บาท	สต.
ก.ย.	3	เงินฝากธนาคาร	รว.1	10,000	-					

บัญชีเงินฝากธนาคาร

พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 25XX		หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่		บาท	สต.
						ก.ย.	3	เงินสด	รว.1	10,000
										-

3.2 เลขที่บัญชี คือ รหัสของบัญชีแยกประเภทโดยแบ่งตามหมวดบัญชี กำหนดให้ใส่ไว้ในช่องเลขที่บัญชีในสมุดรายวันทั่วไป และกำหนดให้ใส่ไว้ด้านบนขวามือของบัญชีแยกประเภททุกบัญชีที่อยู่ในสมุดแยกประเภททั่วไป เพื่อช่วยในการค้นหาบัญชีแยกประเภทได้รวดเร็ว

4. การผ่านรายการจากสมุดรายวันทั่วไป เข้าสู่สมุดแยกประเภท

การผ่านรายการจากสมุดรายวันทั่วไปเข้าสู่สมุดแยกประเภททั่วไป (Posting) หมายถึง การนำรายการค่าจากสมุดรายวันทั่วไปผ่านเข้าบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้องตามลำดับของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น เมื่อสิ้นงวดบัญชีจะทำให้ทราบยอดคงเหลือสุทธิของบัญชีทุกบัญชี เพื่อนำไปจัดทำงบทดลองต่อไป

หลักการและขั้นตอนการ Posting มีดังนี้

4.1 เปิดสมุดแยกประเภททั่วไปโดยใช้ข้อมูลจากสมุดรายวันทั่วไป หมายความว่า ในงวดบัญชีหนึ่ง ถ้าสมุดรายวันทั่วไปของกิจการมีบัญชี 10 บัญชีให้นำไปเปิดบัญชีแยกประเภท 10 บัญชีเช่นเดียวกัน โดยเรียงตามลำดับเลขที่บัญชี

4.2 การ Posting ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 คือ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันสิ้นเดือนของเดือนที่เกิดรายการแต่วันที่ผ่านรายการในบัญชีแยกประเภทต้องเป็นวันที่เดียวกับในสมุดรายวันทั่วไป

4.3 วิธีการ Posting บัญชีใดบัญชีหนึ่ง มีขั้นตอนดังนี้

4.3.1 ในสมุดรายวันทั่วไป เมื่อบันทึกจำนวนเงินในบัญชีด้านเดบิตและบัญชีด้านเครดิตของชื่อบัญชีใดก็ตาม เมื่อนำไปลงใน.....บัญชีแยกประเภทนั้น ๆ ให้ลงจำนวนเงินไว้ด้านเดียวกัน

ตัวอย่างที่ 1 1 มกราคม 25X6 นายวิหก นำเงินสดมาลงทุนในร้านซักรีดเสื้อผ้า 500,000 บาท

การวิเคราะห์รายการค้า

สินทรัพย์เพิ่ม (+)		ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่ม (+)	
เงินสด	+ 500,000 บาท	ทุน-นายวิหก	+ 500,000 บาท
หลักการเดบิต-เครดิต			
เดบิต	เงินสด	400,000	
	เครดิต	ทุน-นายวิหก	500,000

การบันทึกรายการในสมุดรายวันทั่วไป เป็นดังนี้

สมุดรายวันทั่วไป							หน้า 1	
พ.ศ. 25X6		รายการ	เลขที่บัญชี	เดบิต		เครดิต		
เดือน	วันที่			บาท	สต.	บาท	สต.	
ม.ค.	1	เงินสด	101	500,000	-			
		ทุน-นายวิหก	301			500,000	-	
		นายวิหกนำเงินสดมาลงทุน						

บัญชีเงินสด							เลขที่ 101	
พ.ศ. 25X6		รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต		พ.ศ. 25X6		
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่	
ม.ค.	1	ทุน-นายวิหก	ร.ว.1	500,000	-			

บัญชีทุน-นายวิหก							เลขที่ 301				
พ.ศ. 25X6		รายการ	หน้าบัญชี	เดบิต		พ.ศ. 25X6					
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่				
						ม.ค.	1	เงินสด	ร.ว.1	500,000	-

การอ้างอิงการผ่านรายการ (Posting Reference) ในช่องเลขที่บัญชี ของสมุดรายวันทั่วไปและในช่อง “หน้าบัญชี” ของบัญชีแยกประเภท

การคำนวณหายอด Pencil Footing

Pencil Footing หมายถึง การคำนวณหายอดสุทธิของบัญชีแยกประเภท ซึ่งคำนวณจากผลต่างระหว่างด้านเดบิตและด้านเครดิตของบัญชีแยกประเภท ซึ่งอาจเรียกว่า “ยอดดุลบัญชี” ก็ได้ ยอด Pencil Footing มีความสำคัญในการพิสูจน์ความถูกต้องเบื้องต้นของการบันทึกบัญชีในสมุดแยกประเภททั่วไป และมีความสำคัญในการจัดทำบทดลองก่อนปิดบัญชี

2014

2015

2016

20XX

ขั้นตอนการหยอด Pencil Footing ด้วยดินสอ

1. รวมจำนวนเงินทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านเดบิตและด้านเครดิต ใส่ยอดรวมด้านล่างของแต่ละด้าน
2. คำนวณหาผลต่างระหว่างยอดรวมด้านเดบิตและด้านเครดิตที่ได้ในข้อ 1. ซึ่งเรียกว่ายอด “Pencil Footing”
ถ้ามีผลต่างเรียกยอดว่า “Pencil Footing” ให้นำยอด “Pencil Footing” ใส่ในช่องรายการในบรรทัดเดียวกับยอดรวม โดยใส่ในด้านที่มียอดรวมมากกว่า
3. กรณีบัญชีแยกประเภทมีรายการค้ามีรายการเดียว จำนวนเงินในบัญชีแยกประเภทให้ถือเป็นยอด “Pencil Footing”
4. กรณีบัญชีแยกประเภทมีรายการค้าเพียงด้านเดียวและมีหลายรายการ ให้รวมจำนวนเงินและใส่ยอดรวมด้านล่าง ยอดรวมนี้เป็นยอด “Pencil Footing”

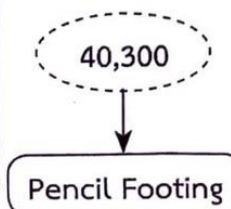
ตัวอย่าง การหายอด Pencil Footing ในบัญชีแยกประเภท

สมุดแยกประเภททั่วไป

บัญชีเงินสด

เลขที่ 101

พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ต.ค.	1	ยอดยกมา	✓	80,000	-	ต.ค.	8	ถอนใช้ส่วนตัว	รว.2	8,000	-
	2	ลูกหนี้	รว.1	5,000	-		12	เจ้าหนี้	รว.2	3,500	-
	6	เงินฝากธนาคาร	รว.2	20,000	-		18	เงินฝากธนาคาร	รว.2	10,000	-
	14	รายได้ค่าบริการ	รว.2	1,000	-		22	เครื่องตกแต่ง	รว.3	25,000	-
	20	ลูกหนี้	รว.2	4,000	-		25	ค่าไฟฟ้า	รว.3	3,000	-
	31	รายได้เบ็ดเตล็ด	รว.3	300	-		28	เงินเดือน	รว.3	20,000	-
				110,300	-		30	ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด	รว.3	500	-
										70,000	-

บัญชีเงินฝากธนาคาร

เลขที่ 102

พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ต.ค.	1	ยอดยกมา	✓	400,000	-	ต.ค.	4	ค่าเช่า	รว.1	4,000	-
	10	รายได้ค่าบริการ	รว.2	25,000	-		6	เงินสด	รว.2	20,000	-
	18	เงินสด	รว.2	10,000	-		16	ยานพาหนะ	รว.2	200,000	-
				435,000	-					224,000	-

211,000

Pencil Footing

บัญชีเจ้าหนี้

เลขที่ 201

พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้า บัญชี	เดบิต		พ.ศ. 25XX		รายการ	หน้า บัญชี	เครดิต	
เดือน	วันที่			บาท	สต.	เดือน	วันที่			บาท	สต.
ต.ค.	12	เงินสด	รว.2	3,500	-	ต.ค.	1	ยอดยกมา	✓	3,500	-
							16	ยานพาหนะ	รว.2	400,000	-
										403,500	-

400,000

Pencil Footing

การพิสูจน์ยอด Pencil Footing คือ การตรวจสอบความถูกต้องของการ Posting โดยนำยอด Pencil Footing ที่ได้แต่ละด้านมารวมกัน ถ้ายอดรวม Pencil Footing ด้านเดบิต เท่ากับด้านเครดิต แสดงว่าการ Posting ของสมุดแยกประเภททั่วไปถูกต้อง แต่ถ้าไม่เท่ากัน ต้องกลับไปตรวจสอบการ Posting ใหม่

เดบิต	เครดิต
40,300	400,000
211,000	481,500
600,000	30,000
25,000	300
8,000	
4,000	
3,000	
20,000	
500	
911,800	911,800

ขอขอบคุณค่ะ

